

Cauza C-47/21

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

28 ianuarie 2021

Instanța de trimitere:

Landgericht Ravensburg (Germania)

Data deciziei de trimitere:

8 ianuarie 2021

Reclamanți:

F. F.

B. A.

Pârâte:

C. Bank AG

Bank D. K. AG

Obiectul procedurii principale

Contract de credit pentru consumatori – Informații care trebuie menționate – Directiva 2008/48/CE – Drept de retragere – Decădere din dreptul de retragere – Exercițare abuzivă a dreptului de retragere – Obligație de prestație prealabilă a consumatorului în caz de restituire a prestațiilor primite după declararea retragerii – Dreptul unui judecător unic de a iniția trimiterea preliminară

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebări preliminare

1. Cu privire la prezumția de legalitate prevăzută la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și la articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB [Legea de punere în aplicare a Codului civil]
 - a) Articolul 247 paragraful 6 alineatul (2) a treia teză și articolul 247 paragraful 12 alineatul (1) a treia teză din EGBGB, în măsura în care declară clauze contractuale contrare cerințelor articolului 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 paragraful 6 alineatul (2) prima și a doua teză din EGBGB și ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 paragraful 12 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera b) din EGBGB sunt incompatibile cu articolul 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE și cu articolul 14 alineatul (1) din această directivă?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- b) Din dreptul Uniunii, în special din articolul 10 alineatul (2) litera (p) și din articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2008/48/CE, rezultă că articolul 247 paragraful 6 alineatul (2) a treia teză și articolul 247 paragraful 12 alineatul (1) a treia teză din EGBGB nu sunt aplicabile în măsura în care declară clauze contractuale contrare cerințelor articolului 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 paragraful 6 alineatul (2) prima și a doua teză din EGBGB și ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 247 paragraful 12 alineatul (1) a doua teză punctul 2 litera b) din EGBGB?

Independent de răspunsul dat la întrebările II.1.a) și II.1.b):

2. Cu privire la informațiile obligatorii în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48/CE
 - a) Articolul 10 alineatul (2) litera (p) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că quantumul dobânzii plătitibile pe zi, care trebuie menționat în contractul de credit, trebuie să poată fi calculat pe baza ratei dobânzii aferente creditului, indicate în contract?
 - b) Cu privire la articolul 10 alineatul (2) litera (r) CE 2008/48/CE:
 - aa) Această reglementare trebuie interpretată în sensul că informațiile cuprinse în contractul de credit referitoare la compensația datorată în cazul rambursării anticipate a împrumutului trebuie să fie suficient de precise pentru a permite consumatorului să calculeze, cel puțin cu aproximație, quantumul compensației datorate?

(În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea anterioară)

- bb) Articolul 10 alineatul (2) litera (r) și articolul 14 alineatul (1) a doua teză din Directiva 2008/48/CE se opun unei reglementări naționale potrivit căreia, în cazul unor informații incomplete în sensul articolului 10 alineatul (2) litera (r) din Directiva 2008/48/CE, termenul de retragere începe totuși să curgă la data încheierii contractului, fiind eliminat doar dreptul creditorului la compensație pentru rambursarea anticipată a creditului?
- c) Articolul 10 alineatul (2) litera (l) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că rata dobânzii de întârziere aplicabilă la data încheierii contractului de credit trebuie comunicată ca valoare absolută sau, cel puțin, trebuie indicată ca valoare absolută rata dobânzii de referință aplicabilă (în speță, rata dobânzii de bază în conformitate cu articolul 247 din BGB [Codul civil]), din care este stabilită, prin adăugare, rata dobânzii de întârziere aplicabilă (în speță, de cinci puncte procentuale, în conformitate cu articolul 288 alineatul (1) a doua teză din BGB), iar consumatorului trebuie să i se precizeze rata de referință (rata dobânzii de bază) și variabilitatea acesteia?
- d) Articolul 10 alineatul (2) litera (t) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că textul contractului de credit trebuie să conțină condițiile de formă esențiale în ceea ce privește accesul la o procedură extrajudiciară de contestare și la o cale de atac?

În cazul unui răspuns afirmativ la cel puțin una dintre întrebările 2 a), 2 b), 2 c) și 2 d):

- e) Articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera b) din Directiva 2008/48/CE trebuie interpretat în sensul că termenul de retragere începe să curgă numai atunci când informațiile prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48/CE au fost comunicate integral și exact?

În cazul unui răspuns negativ:

- f) Care sunt criteriile determinante pentru a declanșa curgerea termenului de retragere în pofida unor informații incomplete sau incorecte?

În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea II.1.a) și/sau la cel puțin una dintre întrebările II.2.a), II.2.b), II.2.c) și II.2.d):

- 3. În ceea ce privește decăderea din dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE:
 - a) Dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE este supus decăderii?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- b) Decăderea constituie o limitare în timp a dreptului de retragere, care trebuie reglementată printr-o lege adoptată de parlament?

În cazul unui răspuns negativ:

- c) O decădere implică, din punct de vedere subiectiv, faptul că consumatorul a avut cunoștință despre menținerea dreptului său de retragere sau, cel puțin, este răspunzător pentru necunoașterea acesteia în sensul unei neglijențe grave?

În cazul unui răspuns negativ:

- d) Posibilitatea creditorului de a transmite ulterior persoanei creditate informațiile prevăzute la articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera b) din Directiva 2008/48/CE, declanșând astfel curgerea termenului de retragere, se opune aplicării cu bună-credință a normelor de decădere?

În cazul unui răspuns negativ:

- e) Acest lucru este compatibil cu principiile consacrate ale dreptului internațional care sunt obligatorii pentru instanța germană în temeiul Legii fundamentale?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- f) Cum ar trebui să soluționeze practicienii din domeniul dreptului german un conflict între cerințele imperative ale dreptului internațional și cerințele Curții de Justiție a Uniunii Europene?

4. În ceea ce privește exercitarea abuzivă a dreptului de retragere al consumatorului prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE:

- a) Exercitarea dreptului de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE poate constitui un abuz de drept?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- b) Admiterea unei exercitări abuzive a dreptului de retragere constituie o limitare în timp a dreptului de retragere, care trebuie reglementată printr-o lege adoptată de parlament?

În cazul unui răspuns negativ:

- c) Admiterea unei exercitări abuzive a dreptului de retragere implică, din punct de vedere subiectiv, faptul că consumatorul a avut cunoștință

despre menținerea dreptului său de retragere sau, cel puțin, că este răspunzător pentru necunoașterea sa în sensul unei neglijențe grave?

În cazul unui răspuns negativ:

- d) Potrivit principiului bunei-credințe, posibilitatea creditorului de a transmite ulterior persoanei creditate informațiile prevăzute la articolul 14 alineatul (1) a doua teză litera b) din Directiva 2008/48/CE, declanșând astfel curgerea termenului de retragere, se opune admiterii unei exercitări abuzive a dreptului de retragere?

În cazul unui răspuns negativ:

- e) Acest lucru este compatibil cu principiile consacrate ale dreptului internațional care sunt obligatorii pentru instanța germană în temeiul Legii fundamentale?

În cazul unui răspuns afirmativ:

- f) Cum trebuie să soluționeze practicienii din domeniul dreptului german un conflict între cerințele imperative ale dreptului internațional și cerințele Curții de Justiție a Uniunii Europene?

5. Independent de răspunsul dat la întrebările formulate anterior:

- a) Este compatibilă cu dreptul Uniunii, în special cu dreptul de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE, situația în care, în temeiul dreptului național, în cadrul unui contract de credit legat de un contract de vânzare-cumpărare, după exercitarea validă a dreptului de retragere al consumatorului în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE:
 - aa) dreptul consumatorului la rambursarea de către creditor a ratelor împrumutului plătite devine exigibil numai atunci când, la rândul său, a restituit creditorului bunul cumpărat sau a făcut dovada faptului că a expediat bunul creditorului?
 - bb) o acțiune a consumatorului având ca obiect rambursarea de către creditor a ratelor împrumutului plătite după restituirea obiectului vânzării trebuie respinsă ca nefondată în cazul în care creditorul nu a fost pus în întârziere în ceea ce privește acceptarea obiectului vânzării?

În cazul unui răspuns negativ:

- b) Din dreptul Uniunii rezultă că reglementările naționale descrise la literele a) aa) și/sau a) bb) sunt inaplicabile?

Independent de răspunsul dat la întrebările II.1) - 5) formulate anterior:

6. Articolul 348a alineatul (2) punctul 1 din ZPO [Codul de procedură civilă], în măsura în care această dispoziție se referă de asemenea la adoptarea de ordonanțe de trimitere în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE, este incompatibil cu competența instanțelor naționale de a formula cereri de decizie preliminară în temeiul articolului 267 al doilea paragraf TFUE și, prin urmare, nu trebuie aplicat în ceea ce privește adoptarea de ordonanțe de trimitere?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (denumită în continuare „Directiva 2008/48”), în special articolul 10 alineatul (2) literele (l), (p), (r) și (t), precum și articolul 14 alineatul (1)

Dispozițiile naționale invocate

Grundgesetz (Legea fundamentală, denumită în continuare „GG”), în special articolul 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Legea de punere în aplicare a Codului civil, denumită în continuare „EGBGB”), articolul 247 alineatele 3, 6, 7 și 12

Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil, denumit în continuare „BGB”), în special articolele 242, 247, 273, 274, 288, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 495 și 502

Codul de procedură civilă (Zivilprozessordnung, denumit în continuare „ZPO”), articolul 348a.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 La originea prezentei cereri de decizie preliminară se află două situații de fapt diferite.
- 2 În primul caz, reclamantul a încheiat, la 12 aprilie 2017, cu pârâta un contract având ca obiect un împrumut destinat cumpărării, de la un comerciant de autovehicule, a unui autovehicul de ocazie în vederea utilizării private. La pregătirea și la încheierea contractului de împrumut, vânzătorul a acționat în calitate de intermediar al împrumutului și a utilizat formularele contractuale puse la dispoziție de pârâtă. Potrivit contractului de împrumut, prețul de vânzare a fost de 14 880 euro, iar prețul de vânzare de 12 880 euro, rămas după deducerea unui avans de 2 000 de euro, a fost finanțat prin împrumut. Adăugând dobânzile în

quantum de 944,37 euro, reclamantul trebuia să restituie pârâtei suma de 13 824,37 euro.

- 3 Reclamantul a fost informat cu privire la dreptul său de retragere în contractul încheiat după cum urmează:

„Dreptul de retragere

Persoana împrumutată poate retrage angajamentul contractual într-un termen de 14 zile, fără a invoca vreun motiv. Termenul începe să curgă la data încheierii contractului, dar nu înainte ca persoana împrumutată să fi primit toate informațiile obligatorii în conformitate cu articolul 492 alineatul (2) din BGB (de exemplu, informații privind tipul de împrumut, valoarea netă a împrumutului, durata contractului) [...]”

- 4 În plus, sub titlul „Particularități în cazul altor contracte”, au fost furnizate informații referitoare la contracte legate, care, însă, nu erau relevante pentru reclamant, întrucât acesta nu a încheiat astfel de contracte.
- 5 Mai întâi, reclamantul a plătit în mod regulat ratele convenite, dar, prin e-mailul din 1 aprilie 2020, și-a retras declarația de voință privind încheierea contractului de împrumut. Reclamantul consideră că retragerea este valabilă, întrucât termenul de retragere nu ar fi început să curgă din cauza unor informații privind retragerea și informații obligatorii eronate. Reclamantul solicită să se constate că, în urma declarației sale de retragere din contractul de împrumut și începând cu data acesteia, nu datorează nici dobânzi, nici plăți de rambursare. În cazul în care această acțiune în constatare are câștig de cauză, reclamantul solicită rambursarea ratelor împrumutului plătite până în prezent și a avansului plătit vânzătorului, și anume o sumă totală de 10 110,11 euro, plătită după restituirea autovehiculului cumpărat, precum și constatarea judiciară că pârâta se află în întârziere în ceea ce privește acceptarea autovehiculului.
- 6 Pârâta solicită respingerea acțiunii. Ea ar fi furnizat în mod corect reclamantului atât informațiile privind retragerea, cât și toate informațiile obligatorii. În ceea ce privește informațiile privind retragerea, ea ar fi utilizat modelul legal și ar putea, așadar, să se întemeieze pe articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză din EGBGB (așa-numita „prezumție de legalitate”), astfel încât retragerea nu ar fi fost efectuată în termenul prevăzut.
- 7 Pârâta solicită cu titlu subsidiar, în cadrul procedurii reconvenționale, obligarea reclamantului la plata unei despăgubiri în cuantum de 7 843 euro și să se constate că acesta este obligat să plătească o despăgubire care depășește suma de 7 843 de euro pentru deprecierea autovehiculului, care rezultă dintr-o manipulare a autovehiculului care nu era necesară pentru examinarea naturii, a caracteristicilor și a modului de funcționare ale autovehiculului. Pârâta justifică cererea de plată cu privire la suma peste 7 843 de euro prin deprecierea în valoare de 7 843 euro, deja suferită. Reclamantul se opune cererii reconvenționale.

- 8 Al doilea caz corespunde, în esență, primului. În al doilea caz, reclamantul a fost informat cu privire la dreptul său de retragere după cum urmează:

„Dreptul de retragere

Vă puteți retrage angajamentul contractual într-un termen de 14 zile, fără a invoca vreun motiv. Termenul începe să curgă la data încheierii contractului, dar nu înainte ca persoana împrumutată să fi primit toate informațiile obligatorii în conformitate cu articolul 492 alineatul (2) din BGB (de exemplu, informații privind tipul de împrumut, valoarea netă a împrumutului, durata contractului de credit) [...]”

- 9 În plus, sub titlul „Particularități în cazul altor contracte” au fost furnizate informații referitoare la contracte legate, care, însă, nu sunt relevante pentru reclamant, întrucât el nu a încheiat astfel de contracte. Cu toate acestea, spre deosebire de primul caz, informațiile sunt însoțite în acest caz de restricția „în măsura în care au fost încheiate”.
- 10 Și în acest caz, reclamantul și-a retras declarația de voință exprimată la încheierea contractului de împrumut.
- 11 Reclamantul consideră că retragerea este valabilă, întrucât termenul de retragere nu ar fi început să curgă din cauza unor informații privind retragerea și informații obligatorii eronate. Prin urmare, reclamantul solicită pârâtei rambursarea ratelor împrumutului plătite până în prezent și a avansului plătit vânzătorului, plătibile după restituirea autovehiculului cumpărat, precum și constatarea judiciară potrivit căreia pârâta se află în întârziere în ceea ce privește acceptarea autovehiculului și că, de la data primirii declarației de retragere, pârâta nu mai poate pretinde plata dobânzilor și a amortizărilor contractuale.
- 12 Pârâta solicită respingerea acțiunii. Ea ar fi furnizat în mod corect reclamantului atât informațiile privind retragerea, cât și toate informațiile obligatorii. În ceea ce privește informațiile privind retragerea, ea ar fi utilizat modelul legal și ar putea, așadar, să se întemeieze pe articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză din EGBGB, astfel încât retragerea nu ar fi fost efectuată în termenul prevăzut. Cu titlu subsidiar, aceasta arată că comportamentul reclamantului constituie un abuz de drept, în măsura în care, pe de o parte, solicitantul contestă validitatea informațiilor privind retragerea ca urmare a unei împrejurări pe care o poate identifica în mod clar (care contracte legate au fost încheiate și care nu au fost încheiate), deși informațiile privind retragerea nu ar fi de natură să îl inducă în eroare, și, pe de altă parte, reclamantul continuă să utilizeze autovehiculul, fără a-l oferi pârâtei în cadrul obligației sale de prestație prealabilă într-un mod care să stea la baza întârzierii acceptării de către pârâtă. În plus, reclamantul ar contesta în mod neîntemeiat, în cazul restituirii prestațiilor, dreptul pârâtei la despăgubirea pentru depreciere. În subsidiar, în ipoteza în care acțiunea ar fi întemeiată, pârâta solicită obligarea reclamantului la restituirea autovehiculului cumpărat și să se constate că reclamantul este obligat să plătească o despăgubire pentru deprecierea

vehiculului, care rezultă dintr-o manipulare a vehiculului care nu era necesară pentru examinarea naturii, a caracteristicilor și a modului de funcționare ale mașinii. Reclamantul solicită să se constate că nu este obligat să plătească despăgubirea pentru depreciere solicitată de pârâtă.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminară

- 13 Admiterea acțiunilor depinde de validitatea retragerii din contractul de împrumut și, eventual, de posibilitatea pârâtelor de a invoca excepția decăderii sau excepția exercitării abuzive a dreptului de retragere.
- 14 Mai precis, în ceea ce privește întrebările preliminară, instanța de trimitere arată următoarele:
- 15 Cu privire la întrebările 1 a) și 1 b): Validitatea declarației de retragere a reclamantului presupune ca termenul de retragere de două săptămâni prevăzut la articolul 355 alineatul (2) prima teză din BGB să nu fi expirat încă la data notificării retragerii. Potrivit articolului 356b alineatul (2) prima teză din BGB, termenul de retragere nu începe să curgă însă în cazul în care contractul de credit nu include toate informațiile obligatorii prevăzute la articolul 492 alineatul (2) și la articolul 247 alineatele 6-13 din EGBGB. Într-un asemenea caz, curgerea termenului prevăzut la articolul 356b alineatul (2) a doua teză din BGB este declanșată numai atunci când sunt furnizate informațiile obligatorii. În speță, ar trebui să se considere că informațiile obligatorii au fost incomplete, în special în cazul în care informațiile privind retragerea au fost furnizate în mod incorect sau cel puțin una dintre informațiile prevăzute de lege nu a fost inclusă în mod complet sau a fost inclusă în mod inexact în contractul de credit.
- 16 Atunci când informațiile obligatorii sunt incomplete, retragerea este în principiu admisibilă, întrucât dreptul german nu prevede stingerea dreptului de retragere în ceea ce privește contractele de credit de consum. Legiuitorul național a optat în mod deliberat pentru un drept de retragere pe termen nelimitat.
- 17 Prin urmare, în speță ar trebui să se considere că au fost furnizate informații obligatorii incomplete în special atunci când informațiile privind retragerea prevăzute la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf și alineatul 12 primul paragraf din EGBGB nu au fost furnizate în mod corect.
- 18 Cu toate acestea, articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf a treia teză și articolul 247 alineatul 12 primul paragraf a treia teză din EGBGB prevăd că o clauză contractuală redactată într-un format evidențiat și vizibil, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa 7 cu privire la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf și alineatul 12 primul paragraf din EGBGB, îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 247 alineatul 6 al doilea paragraf prima și a doua teză și la alineatul 12 primul paragraf a doua teză punctul 2 litera b) din EGBGB (așa-numita prezumție de legalitate).

- 19 Instanța de trimitere consideră, însă, că această prezumție de legalitate nu este compatibilă cu Hotărârea din 26 martie 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242). Urmează, în continuare, considerații care corespund, în esență, celor referitoare la întrebările 1 a) și 1 b) de la punctele 10-15 din rezumatul cererii de decizie preliminară adresate în cauza C-336/20, la care se face referire.
- 20 Cu titlu suplimentar, instanța de trimitere analizează o decizie pronunțată recent de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, denumită în continuare „BGH”), la 27 octombrie 2020, în care BGH a extins considerabil așa-numita prezumție de legalitate. Este adevărat că BGH a renunțat, în această decizie, la jurisprudența sa anterioară potrivit căreia enumerarea cu titlu de exemplu a informațiilor obligatorii prin referire la articolul 492 alineatul (2) din BGB în modelul de informații privind retragerea constituie informații clare și inteligibile. BGH subliniază totuși că poate constitui un abuz de drept situația în care consumatorul invocă lipsa prezumției de legalitate, deși, în acel caz concret, diferența față de model era, pentru el, clar identificabilă și, prin urmare, nu era relevantă.
- 21 Teza BGH, potrivit căreia simpla posibilitate de identificare a unei inexactități în informațiile privind retragerea face ca invocarea lipsei prezumției de legalitate să pară un abuz de drept, are drept consecință că, în cazul retragerii declarate la mai mult de 14 zile de la încheierea contractului, protecția modelului devine cazul normal. Se întâmplă frecvent ca diferența față de modelul de informații privind retragerea să fie identificabilă în mod clar de către consumator. În aceste condiții, exercitarea efectivă a dreptului de retragere nu ar putea fi avută în vedere decât în cazuri excepționale.
- 22 Prin această interpretare a legii coroborată cu o extindere jurisprudențială a unei excepții prevăzute de dreptul național, dreptul de retragere al consumatorului, acordat de dreptul Uniunii, devine astfel, în definitiv, aproape complet inoperant, motiv pentru care, la fel ca în cazul încălcării principiilor generale ale dreptului Uniunii, este logic, potrivit instanței de trimitere, să se atribuie directivei în cauză un efect direct.
- 23 Întrucât, în primul caz, era identificabil pentru reclamant că nu a fost încheiat un contract legat, potrivit jurisprudenței naționale, acesta nu ar putea invoca lipsa prezumției de legalitate, iar retragerea sa ar fi tardivă și, prin urmare, nevalidă. Iar în al doilea caz, întrucât informațiile referitoare la dreptul de retragere care figurează în contractul de împrumut sunt însoțite de restricția „în măsura în care au fost încheiate”, potrivit jurisprudenței naționale, prezumția de legalitate s-ar aplica în mod direct, iar retragerea ar fi de asemenea tardivă și, prin urmare, nevalidă.
- 24 Pentru a stabili dacă așa-numita prezumție de legalitate este contrară Directivei 2008/48 și, în plus, dacă prezumția de legalitate este inaplicabilă, sunt adresate Curții întrebările 1a) și 1b).

- 25 Cu privire la întrebarea 2a) (informații privind rata dobânzii aferente creditului): Observațiile referitoare la această întrebare corespund, în esență, celor referitoare la întrebarea 2a) din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-38/21. În această privință, se face trimitere la punctele 14-16 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară.
- 26 Cu privire la întrebarea 2b) (compensația datorată în cazul rambursării anticipate): Observațiile referitoare la această întrebare corespund, în esență, celor referitoare la întrebările 4a) și 4b) din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-187/20. În această privință, se face trimitere la punctele 31-33 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară.
- 27 Cu privire la întrebarea 2c) (rata dobânzii de întârziere): Problema care se ridică este modul în care trebuie interpretat articolul 10 alineatul (2) litera (1) din Directiva 2008/48, potrivit căruia contractul de credit trebuie să specifice în mod clar și concis rata dobânzii de întârziere aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia.
- 28 Ar putea fi suficient ca în contract să fie încorporat conținutul regimului legal al dobânzilor de întârziere, prevăzut de dreptul național (în speță, articolul 288 alineatul 1 a doua teză din BGB). Instanța de trimitere arată că, într-o decizie din luna februarie a anului 2020, Bundesgerichtshof a considerat această interpretare a Directivei 2008/48 ca fiind corectă, fără a lăsa loc de îndoieli rezonabile.
- 29 Cu toate acestea, potrivit instanței de trimitere, o astfel de interpretare a articolului 10 alineatul (2) litera (1) din Directiva 2008/48 nu este obligatorie. Formularea „aplicabilă la data încheierii contractului de credit”, adăugată în directivă, și cerința privind claritatea și concizia ar putea susține argumentul potrivit căruia rata dobânzii de întârziere aplicabilă în prezent trebuie să fie indicată cât mai exact posibil, așadar, ca valoare absolută sau, cel puțin, trebuie indicat, ca valoare absolută, quantumul actual al ratei aplicabile a dobânzii de bază în conformitate cu articolul 247 din BGB, deoarece rata actuală a dobânzii de întârziere ar putea fi calculată de consumator printr-o simplă adunare (plus 5 puncte procentuale). De asemenea, formularea punctului 3 din anexa II la Directiva 2008/48 (Informații standard la nivel european privind creditul de consum) tinde de asemenea să confirme că rata dobânzii aplicabilă în mod concret trebuie menționată ca număr.
- 30 De asemenea, nu pare suficient de clar și de pregnant să se facă trimitere, în ceea ce privește ajustarea ratei dobânzii de întârziere, la faptul că dobânzile de întârziere legale se calculează adăugând la rata dobânzii de bază cinci puncte procentuale. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, pentru exercitarea drepturilor consumatorului, este necesar ca acesta să cunoască și să înțeleagă bine elementele pe care trebuie să le conțină contractul de credit în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48. O simplă trimitere la un text legislativ sau administrativ nu este suficientă în acest scop (Hotărârea din 26 martie 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, punctele 45-47). Astfel, pentru ca un consumator să poată estima rata dobânzii de întârziere, pare

necesar ca acesta să fie informat, în contractul de credit, cel puțin cu privire la rata dobânzii de referință (rata dobânzii de bază) și la variabilitatea acesteia.

- 31 Cu privire la întrebarea 2 d) (accesul la o procedură extrajudiciară de contestare și la o cale de atac): Observațiile referitoare la această întrebare corespund, în esență, celor referitoare la întrebarea 6 din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-187/20. În această privință, se face trimitere la punctele 36-38 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară. Cu titlu suplimentar, instanța de trimitere arată și cu această ocazie, referindu-se la Hotărârea din 26 martie 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242), că nu consideră suficientă o simplă trimitere la un text legislativ sau administrativ care poate fi consultat în alt loc, care stabilește drepturile și obligațiile părților, motiv pentru care apreciază că toate formalitățile referitoare la admisibilitatea unei acțiuni trebuie menționate chiar în contractul de credit.
- 32 Cu privire la întrebările 2e) și 2f) (problema dacă orice informație obligatorie incorectă are ca efect neînceperea curgerii termenului de retragere): Observațiile instanței de trimitere corespund, în esență, celor referitoare la întrebarea 2d) din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-336/20. În această privință, se face trimitere la punctele 17-19 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară.
- 33 Cu privire la întrebările 3a)-3f) (decăderea) și 4a)-4f) (abuzul de drept): Observațiile instanței de trimitere corespund celor referitoare la întrebările 3a)-3f) și 4a)-4f) din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-38/21. În această privință, se face trimitere la punctele 18-39 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară.
- 34 Cu privire la întrebarea 5 (obligația de prestație prealabilă a consumatorului în cazul restituirii în urma retragerii): În temeiul reglementării naționale prevăzute la articolul 357 alineatul (4) prima teză din BGB, în cazul retragerii dintr-un contract de vânzare-cumpărare de bunuri de consum, întreprinzătorul [iar, în cazul unui contract de vânzare-cumpărare legat de un contract de credit, creditorul care se substituie întreprinzătorului în temeiul articolului 358 alineatul (4) prima teză din BGB] poate refuza rambursarea prestațiilor primite (ratele împrumutului și, dacă este cazul, avansul) până la recuperarea mărfurilor sau până când consumatorul a făcut dovada că a expediat mărfurile.
- 35 Potrivit BGH, din articolul 358 alineatul (4) prima teză coroborat cu articolul 357 alineatul (4) prima teză din BGB rezultă că, după retragerea dintr-un contract de împrumut legat de un contract de vânzare-cumpărare, consumatorul are obligația de a restitui creditorului, cu titlul de prestație prealabilă, autovehiculul. Acceptarea unei obligații de prestație prealabilă are ca efect faptul că dreptul propriu al consumatorului de a obține de la creditor rambursarea prestațiilor pe care le-a efectuat devine exigibil numai din momentul în care a restituit vehiculul sau a făcut dovada expedierii autovehiculului. Ca urmare a existenței unei obligații de prestație prealabilă, BGH consideră că o acțiune în plată intentată de

consumator împotriva creditorului după restituirea cu titlu prealabil a prestației poate fi întemeiată numai în cazul în care consumatorul a pus în întârziere creditorul cu privire la acceptarea de către acesta din urmă a prestației menționate. În această privință, întârzierea acceptării nu poate rezulta decât dintr-o ofertă de fapt în temeiul articolului 294 din BGB, cu alte cuvinte dintr-o ofertă la sediul social al pârâtei sau dintr-o expediere care poate fi dovedită a autovehiculului. În cazul existenței unei obligații de prestație prealabilă, o ofertă verbală în sensul articolului 295 din BGB nu este suficientă nici atunci când creditorul a refuzat să reia obiectul vânzării.

- 36 În ambele spețe, aceasta înseamnă că, independent de aspectul dacă retragerea a fost sau nu exercitată în mod valabil, cele două acțiuni ar trebui respinse ca fiind, pentru moment, nefondate, dacă, în temeiul dreptului național, trebuia să se prezume că reclamanții sunt supuși unei obligații de prestație prealabilă, iar pronunțarea unei obligații de plată ca urmare a restituirii autovehiculului ar fi întemeiată numai începând cu data punerii în întârziere. Astfel, nu s-a susținut nici că reclamanții au restituit autovehiculele sau că au dovedit expedierea vehiculelor, nici că pârătele au fost puse în întârziere printr-o ofertă efectivă, astfel cum prevede articolul 294 din BGB.
- 37 Această obligație de prestație prealabilă a fost confirmată de BGH doar recent, într-o decizie din 10 noiembrie 2020. Instanța de trimitere ridică, totuși, problema dacă această interpretare a dreptului național, în măsura în care impune o obligație de prestație prealabilă în temeiul unei jurisprudențe a instanțelor supreme, este contrară articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 2008/48/CE sau unei alte norme a dreptului Uniunii.
- 38 Astfel, exercitarea dreptului de retragere al consumatorului este, în practică, considerabil limitată dacă consumatorul trebuie să restituie bunul cumpărat înainte de a putea introduce o acțiune în justiție având ca obiect rambursarea ratelor împrumutului la care are dreptul. În cazul în care consumatorul trebuie să restituie autovehiculul fără a ști dacă retragerea este sau nu validă și, eventual, cât de repede va obține prestația datorată de creditor, în mod frecvent acest lucru îl va descuraja să se retragă, chiar dacă retragerea ca atare putea fi exercitată în mod legitim.
- 39 Admiterea unei obligații de prestație prealabilă a consumatorului nu este necesară nici în vederea protejării intereselor legitime ale creditorului. Nevoia de securitate a creditorului este de asemenea satisfăcută atunci când este obligat, prin restituirea autovehiculului, să ramburseze plățile efectuate de consumator. Admiterea unui drept de retenție în temeiul articolului 273 din BGB protejează întreprinzătorul într-o măsură suficientă, acesta nefiind obligat să plătească înainte de a i se fi oferit în mod efectiv autovehiculul.
- 40 În plus, în ceea ce privește contractele de credit de consum legate de contractele de vânzare-cumpărare, această interpretare a articolului 357 alineatul (4) din BGB de către instanțele supreme privează de efect util dreptul de retragere acordat în

temeiul articolului 14 alineatul (1) din Directiva 2008/48, astfel încât realizarea obiectivelor urmărite, în esență, de această directivă este împiedicată în mod considerabil.

- 41 Ar trebui, așadar, în opinia instanței de trimitere, ca articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2008/48 să aibă efect direct, în sensul că, în dreptul național, este inaplicabilă o reglementare în temeiul căreia, în cazul unui contract de credit legat de un contract de vânzare-cumpărare, dreptul unui consumator, după exercitarea efectivă, împotriva creditorului, a dreptului său de retragere prevăzut la articolul 14 alineatul (1) din această directivă, nu devine exigibil decât după ce, la rândul său, a restituit creditorului bunul cumpărat sau a făcut dovada că a expediat bunul creditorului. În același mod ar fi inaplicabilă o reglementare potrivit căreia o cerere prin care se urmărește obținerea rambursării ratelor împrumutului plătite de consumator, după restituirea obiectului vânzării, trebuie respinsă în prezent ca nefondată în cazul în care creditorul nu a întârziat în ceea ce privește acceptarea obiectului vânzării.
- 42 Cu privire la întrebarea 6 (Dreptul judecătorului unic de a iniția trimiterea preliminară): Observațiile instanței de trimitere corespund, în esență, celor referitoare la întrebarea 4 din cererea de decizie preliminară adresată în cauza C-336/20. În această privință, se face trimitere la punctele 30-33 din rezumatul acestei cereri de decizie preliminară.
- 43 În sfârșit, se arată că o parte din întrebările adresate în prezenta cerere de decizie preliminară se suprapun cu întrebările adresate în cauzele C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20 și C-38/20, aflate deja pe rol, motiv pentru care se propune o conexare a cauzelor.